

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
12. december 2002 *

I sag C-281/01,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H. van Lier og
B. Martenczuk, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved J.-P. Jacqué og E. Karlsson, som
befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Rådets afgørelse 2001/469/EF af 14. maj 2001 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr (EFT L 172, s. 1),

* Processprog: engelsk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Wathelet (refererende dommer), og dommerne D.A.O. Edward, A. La Pergola, P. Jann og S. von Bahr,

generaladvokat: S. Alber

justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 13. juni 2002,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 12. september 2002,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 16. juli 2001 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 230 EF anlagt sag med påstand om annullation af Rådets afgørelse 2001/469/EF af 14. maj

2001 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr (EFT L 172, s. 1).

Energy Star-aftalen

- 2 I 1992 etablerede Environmental Protection Agency (De Forenede Staters Miljøstyrelse, herefter »US EPA«) et program for frivillig mærkning af kontorudstyr, benævnt »Energy Star-programmet«. Et stort antal producenter deltog i programmet, og det fik størstedelen af producenterne til at indføre energibesparelsesfunktioner og gøre forbrugerne mere bevidste om energitab ved standby-tilstanden i kontorudstyr. Programmet blev senere udvidet til at omfatte bl.a. husholdningsapparater, varme- og køleanlæg, underholdningselektronik, kontorudstyr til privat brug, radiatorer, opførelse af ejendomme og belysning. Energy Star-logoet blev indført til mærkning af udstyr, der opfyldte bestemte regler i relation til energiforbruget, der var vedtaget som led i programmet.

- 3 I stedet for at udarbejde et særligt program til mærkning af energieffektivt kontorudstyr inden for Fællesskabet fandt Kommissionen det mere fordelagtigt at indføre det amerikanske Energy Star-program, idet den havde konstateret, at programmet allerede fastsatte normer for det kontorudstyr, der solgtes på det amerikanske marked, og at de kriterier, der anvendtes i programmet, var ved at få status som internationale normer, også i Fællesskabet.

- 4 Der blev således den 19. december 2000 i Washington undertegnet en aftale mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr (herefter »Energy Star-aftalen«).

- 5 Det fremgår af betragtningerne til denne aftale, at de kontraherende parter ønsker »at gøre deres energibesparelser og miljøfordele størst mulige ved at fremme forsyningen af og efterspørgslen efter energieffektive produkter«.

- 6 Energy Star-aftalens artikel I, som har overskriften »Generelle principper«, er affattet således:

»1. Parterne anvender et fælles sæt energieffektivitetsspecifikationer og et fælles logo med det formål at fastsætte overensstemmende mål for fabrikanterne for derved at opnå den størst mulige virkning af deres individuelle bestræbelser vedrørende forsyning af og efterspørgsel efter sådanne produkttyper.

2. Parterne anvender det fælles logo til at identificere kvalificerede energieffektive produkttyper anført i bilag C [dvs. computere, skærme, printere, fax- og frankeringsmaskiner, kopimaskiner, scannere og multifunktionsenheder].

3. Parterne sikrer, at de fælles specifikationer tilskynder til fortsat forbedring af effektivitet under hensyn til den mest avancerede teknik på markedet.

4. Parterne sikrer, at forbrugerne kan identificere effektive produkter på markedet ved hjælp af mærkningen.«

7 I bilag A til Energy Star-aftalen fastsættes et fælles logo.

8 I henhold til Energy Star-aftalens artikel III udpeger Det Europæiske Fællesskab og Amerikas Forenede Stater henholdsvis Kommissionen og US EPA som deres administrationsenhed, der er ansvarlig for gennemførelsen af den pågældende aftale.

9 Det bestemmes i Energy Star-aftalens artikel IV, at hver administrationsenhed bl.a. har til opgave at registrere de frivillige deltagere i Energy Star-mærkningsprogrammet, at håndhæve betingelserne i retningslinjerne for anvendelse af logoet i bilag B til aftalen og at informere forbrugerne om Energy Star-symbolerne.

10 Energy Star-aftalens artikel V, stk. 1, bestemmer, at enhver fabrikant, sælger eller detailforhandler kan deltage i Energy Star-mærkningsprogrammet ved at blive registreret som programdeltager hos en af aftaleparternes administrationsenhed. I henhold til artikel V, stk. 2, må programdeltagerne anvende det fælles logo til mærkning af kvalificerede produkter, som opfylder specifikationerne for energi-effektivitetsmærkning af kontorudstyr i bilag C til den pågældende aftale. Det fremgår af artikel V, stk. 3, at når en aftaleparts administrationsenhed registrerer en programdeltager, anerkendes denne registrering af den anden parts administrationsenhed. I artikel V, stk. 5, bestemmes, at administrationsenhederne

udveksler oplysninger og samarbejder fuldt ud med hinanden for at sikre, at alle produkter, der bærer det fælles logo, opfylder specifikationerne i nævnte bilag C.

- 11 Energy Star-aftalens artikel VI-VIII omhandler koordineringen af mærkningsprogrammet Energy Star aftalparterne imellem, registrering af Energy Star-symboler i Fællesskabet og hver administrationsenheds overvågning af, om bestemmelserne om den korrekte anvendelse af Energy Star-mærket overholdes.

- 12 Energy Star-aftalens artikel IX fastsætter procedurerne for ændring af den nævnte aftale og dens bilag A og B samt for tilføjelse af nye bilag. Aftalens artikel X fastsætter procedurerne for ændring af de tekniske specifikationer, der fremgår af bilag C til aftalen.

- 13 Det fremgår af Energy Star-aftalens artikel XI, at aftalen ikke omfatter andre miljømærkningsprogrammer, som måtte blive udarbejdet og vedtaget af aftalparterne, at begge administrationsenheder kan gennemføre mærkningsprogrammer vedrørende produkttyper, der ikke er medtaget i bilag C til aftalen, og at ingen af parterne kan hindre indførelse, udførsel, salg eller distribution af produkter, fordi de bærer energieffektivitetssymboler fra den anden parts administrationsenhed.

- 14 I henhold til Energy Star-aftalens artikel XII, stk. 2, gælder aftalen i en periode på fem år, medmindre aftalen forlænges. Aftalens artikel XIII, stk. 1, bestemmer, at hver af parterne til enhver tid kan bringe aftalen til ophør, forudsat det med en frist på tre måneder meddeles den anden part skriftligt.

- 15 I de diplomatiske noter, der blev udvekslet efter undertegnelsen af Energy Star-aftalen, hedder det i øvrigt i punkt 1:

»For at give deres respektive programmer for energieffektivitet ved brug af kontorudstyr den størst mulige gennemslagskraft anvender Det Europæiske Fællesskab og Amerikas Forenede Staters regering et fælles sæt energieffektivitetsspecifikationer og et fælles logo i overensstemmelse med bilag A til [Energy Star-aftalen].«

Proceduren for Fællesskabets indgåelse af Energy Star-aftalen

- 16 Den 1. juli 1999 forelagde Kommissionen Rådet et forslag til afgørelse med henblik på indgåelsen af Energy Star-aftalen under henvisning til artikel 133 EF sammenholdt med artikel 300, stk. 2, EF.
- 17 Den 14. december 2000 vedtog Rådet med enstemmighed afgørelsen, der godkendte undertegnelsen af Energy Star-aftalen, under henvisning til artikel 175, stk. 1, EF, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, EF.
- 18 Efter at Parlamentet havde afgivet en positiv udtalelse, godkendte Rådet den 14. maj 2001 ved afgørelse 2001/469 Energy Star-aftalen på Fællesskabets vegne under henvisning til artikel 175, stk. 1, EF, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, EF.

- 19 Energy Star-aftalen trådte i henhold til dennes artikel XII, stk. 1, i kraft den 7. juni 2001.

Søgsmålet

Parternes argumenter

- 20 Kommissionen har gjort gældende, at afgørelse 2001/469 skulle have været vedtaget med hjemmel i artikel 133 EF vedrørende den fælles handelspolitik, idet Energy Star-aftalen har til formål at lette samhandelen. Aftalen indebærer, at fabrikanter kan sælge deres udstyr på såvel det europæiske som det amerikanske marked under anvendelse af én og samme mærkning og ved blot at foretage en enkelt registrering. Fabrikanter af kontorudstyr kan derved begrænse de omkostninger, som de ville have haft, hvis der var gennemført forskellige mærkningsprogrammer med forskellige krav og registreringsprocedurer. Ifølge Kommissionen har aftalen nemlig, som det også fremgår af dens overskrift, til formål at koordinere de europæiske og de amerikanske mærkningsprogrammer, således at de eventuelle hindringer for samhandelen, der ville have været en følge af konkurrerende programmer, fjernes.
- 21 Kommissionen har i øvrigt henvist til en række aftaler, som Fællesskabet har indgået med tredjelande vedrørende gensidig anerkendelse af tekniske normer, og som skulle være indgået under henvisning til EF-traktatens artikel 113 (efter ændring nu artikel 133 EF) eller artikel 133 EF.
- 22 Den omstændighed, at deltagelsen i mærkningsprogrammet Energy Star er frivillig, og at anbringelsen af Energy Star-logoet ikke er en betingelse, der skal

være opfyldt, for at produktet kan markedsføres, kan ifølge Kommissionen ikke begrunde, at der anvendes et andet retsgrundlag, idet normer, hvis anvendelse er baseret på frivillighed, også kan udgøre hindringer for samhandelen.

- 23 Endvidere kan en foranstaltning vedrørende den internationale handel ifølge Kommissionen ikke holdes uden for den fælles handelspolitikks område, blot fordi foranstaltningen inddrager miljøbeskyttelseskrav i overensstemmelse med artikel 6 EF. Når der ligeledes henses til den omstændighed, at bl.a. Verdenshandelsorganisationen tager hensyn til miljøbestemmelsernes indvirkning på samhandelen, ville en streng fortolkning, hvorefter miljømæssige aspekter var undtaget fra anvendelsesområdet for den fælles handelspolitik, udgøre et tilbageskridt i forhold til en fast retspraksis og administrativ praksis og ville påvirke effektiviteten af den fælles handelspolitik.
- 24 Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at valget af hjemmel for vedtagelsen af en intern fællesskabsretsakt ikke har betydning for valget af hjemmel for Fællesskabets indgåelse af en international aftale. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1980/2000 af 17. juli 2000 om en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke (EFT L 237, s. 1) omhandler således ifølge Kommissionen — i modsætning til Energy Star-aftalen — hverken en koordinering af fællesskabsprogrammet og programmer i tredjelande eller en anerkendelse af certifikater udstedt af tredjelande i forbindelse med sådanne programmer. Den omstændighed, at denne forordning blev vedtaget under henvisning til artikel 175, stk. 1, EF er derfor på ingen måde uforenelig med Kommissionens synspunkt, hvorefter Energy Star-aftalen skulle have været vedtaget på grundlag af artikel 133 EF.
- 25 Kommissionen har subsidiært gjort gældende, at artikel 175, stk. 1, EF under ingen omstændigheder kan anvendes som hjemmel for indgåelsen af en international aftale, idet denne bestemmelse udelukkende omhandler vedtagelsen af interne retsakter. Internationale aftaler på miljøpolitikens område skal efter Kommissionens opfattelse indgås med hjemmel i artikel 174, stk. 4, EF.

- 26 Ifølge Rådet falder Energy Star-aftalens formål og indhold fuldt ud ind under Fællesskabets miljøpolitik, som omhandlet i artikel 174 EF.
- 27 Energy Star-aftalens primære formål er ifølge Rådet i hvert fald at formindske energiforbruget ved at øge udbuddet af og efterspørgslen efter energieffektive apparater. Rådet støtter denne fortolkning på betragtningerne til aftalen og på aftalens artikel I, stk. 1, samt på punkt 1 i de diplomatiske noter, der blev udvekslet i forbindelse med aftalen.
- 28 Derimod har Energy Star-aftalen ifølge Rådet ikke nogen nævneværdig indvirkning på den internationale handel. Rådet har anført, at Energy Star-logoet de facto allerede var den norm, der anvendtes af fabrikanterne. Rådet er i øvrigt af den opfattelse, at aftalen ikke er til hinder for, at aftaleparterne eller medlemsstaterne indfører andre mærkningsprogrammer med henblik på at fremme energibesparelser.
- 29 For så vidt angår indholdet af Energy Star-aftalen har Rådet gjort gældende, at den ikke indeholder nogen bestemmelser, der klart vedrører den fælles handelspolitik, eller som direkte har til formål at fremme den internationale handel. Modsat indtager formålet med gennemførelse af energibesparelser en central plads i aftalens bestemmelser, således som det fremgår af bestemmelserne i artikel IV-VI og i artikel VIII-X vedrørende forbrugeroplysning, kontrol med og foranstaltninger til sikring af en korrekt anvendelse af logoet, samarbejdet mellem aftaleparterne samt den gensidige anerkendelse af registreringerne.
- 30 Rådet har til støtte for dette synspunkt gjort gældende, at mange internationale aftaler er indgået med hjemmel i artikel 175 EF, selv om de har omhandlet handelspolitiske spørgsmål, og at Fællesskabets interne foranstaltninger vedrørende en frivillig ordning for tildeling af et miljømærke ligeledes er vedtaget

med hjemmel i traktatens bestemmelser på miljøområdet. Rådet har bl.a. henvist til Rådets forordning (EØF) nr. 880/92 af 23. marts 1992 om en EF-ordning for tildeling af et miljømærke (EFT L 99, s. 1) vedtaget med hjemmel i EF-traktatens artikel 130 S (efter ændring nu artikel 175 EF) og til Kommissionens beslutning 1999/205/EF af 26. februar 1999 om miljøkriterierne for tildeling af Fællesskabets miljømærke til persondatamater (pc'er) (EFT L 70, s. 46). I betragtningerne til denne beslutning henvises netop til forhandlingerne i forbindelse med Energy Star-aftalen, og det anføres, at »kriterierne bør revideres efter to år, således at kriterierne for energiforbrug tilpasses de teknologiske innovationer, udviklingen på markedet og førnævnte »Energy Star«-program«. Efter indgåelsen af nævnte aftale skønnedes det unødvendigt at ændre beslutningen, da der blev indført en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke ved forordning nr. 1980/2000, som selv er vedtaget under henvisning til artikel 175 EF.

- 31 Rådet har til støtte for sit synspunkt videre henvist til medlemsstaternes frihed til at vedtage deres egne miljømærker, som det er sket med mærket Blauer Engel (den blå engel) i Tyskland, Svanen i de nordiske lande og GEA for kontorudstyr i Tyskland. Hvis indførelsen af et miljømærke var en handelspolitisk foranstaltning, ville Fællesskabet have været enekompetent og medlemsstaternes foranstaltninger på dette område ville have været ulovlige.
- 32 For så vidt angår den subsidiære påstand om, at den rette hjemmel for indgåelsen af Energy Star-aftalen under ingen omstændigheder er artikel 175, stk. 1, EF, men artikel 174, stk. 4, EF, har Rådet henvist til Domstolens praksis, hvoraf det fremgår, at artikel 174, stk. 4, EF alene fastlægger de almindelige formål med Fællesskabets virke på miljøområdet, mens artikel 175 EF er hjemmelen for de fællesskabsretsakter, der skal gennemføre denne politik (jf. domme af 14.7.1998, sag C-284/95, Safety Hi-Tech, Sml. I, s. 4301, præmis 43, og sag C-341/95, Bettati, Sml. I, s. 4355, præmis 41). Domstolens udtalelse 2/00 af 6. december 2001 (Sml. I, s. 9713, præmis 23-25) støtter ifølge Rådet nævnte fortolkning.

Domstolens bemærkninger

- 33 Ifølge fast retspraksis skal valget af hjemmel for en fællesskabsretsakt ske på grundlag af objektive forhold, som gør det muligt at foretage en domstolskontrol, herunder navnlig retsaktens formål og indhold (jf. bl.a. dom af 11.6.1991, sag C-300/89, Kommissionen mod Rådet, Sml. I, s. 2867, præmis 10, og af 4.4.2000, sag C-269/97, Kommissionen mod Rådet, Sml. I, s. 2257, præmis 43).
- 34 Hvis gennemgangen af en fællesskabsretsakt viser, at den har et dobbelt formål, eller at den består af to led, og det ene af disse kan bestemmes som principielt eller fremherskende, mens det andet kun er sekundært, skal retsakten have en enkelt hjemmel, nemlig den, der kræves af det principielle eller fremherskende formål eller led (jf. dom af 17.3.1993, sag C-155/91, Kommissionen mod Rådet, Sml. I, s. 939, præmis 19 og 21, af 23.2.1999, sag C-42/97, Parlamentet mod Rådet, Sml. I, s. 869, præmis 39 og 40, og af 30.1.2001, sag C-36/98, Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 779, præmis 59).
- 35 Hvis det godtgøres, at der med retsakten samtidig forfølges flere formål, der på uadskillelig måde er indbyrdes forbundne, uden at et af disse formål er sekundært og indirekte i forhold til det andet, bør en sådan retsakt dog undtagelsesvis vedtages med de dertil svarende forskellige retsgrundlag (jf. dommen af 11.6.1991 i sagen Kommissionen mod Rådet, præmis 13 og 17, dommen i sagen Parlamentet mod Rådet, præmis 38 og 43, og dom af 19.9.2002, sag C-336/99, Huber, Sml. I, s. 7699, præmis 31, samt udtalelse 2/00, præmis 23).

- 36 Det er i den foreliggende sag ubestridt, at Energy Star-aftalens formål, som det udtrykkeligt fremgår af dens overskrift, er at koordinere programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr.
- 37 En sådan koordinering vil uvilkårligt, som anført af Kommissionen, lette samhandelen, for så vidt som fabrikanterne fremover kun er undergivet en enkelt norm for mærkning og kun skal foretage en enkelt registrering hos en enkelt administrationsenhed for at kunne sælge udstyr, der bærer Energy Star-logoet, på det europæiske og det amerikanske marked. Der kan således ikke herske tvivl om, at koordineringen er en handelspolitisk foranstaltning.
- 38 Det må imidlertid ligeledes fastslås, at det af ordlyden af betragtningerne til Energy Star-aftalen og aftalens artikel I fremgår, at det omhandlede mærkningsprogram ved at fremme forsyningen af og efterspørgslen efter energieffektive produkter har til formål at fremme energibesparelser, og at det således i sig selv er en miljøpolitisk foranstaltning.
- 39 Energy Star-aftalen forfølger således såvel et handelspolitisk mål som et miljøbeskyttelsesformål. For at kunne tage stilling til, hvad der er det korrekte retsgrundlag for retsaktens indgåelse af aftalen, skal det afgøres, om et af de to formål, der forfølges, er principielt eller fremherskende, idet den omtalte retsakt i så fald skal have en enkelt hjemmel, eller om de formål, der forfølges, er uadskillelige, uden at et af disse formål er sekundært og indirekte i forhold til det andet, i hvilket tilfælde retsaktens bør vedtages med et dobbelt retsgrundlag.

- 40 Det bemærkes i denne forbindelse, at det fremgår af Energy Star-aftalens ordlyd, navnlig artikel I og V, at mærkningsprogrammet Energy Star primært har til formål at gøre det muligt for producenterne gennem en procedure for gensidig anerkendelse af registreringer at anvende et fælles logo for over for forbrugerne at kunne identificere visse produkter, som opfylder fælles specifikationer for energieffektivitet, og som de har til hensigt at sælge på det amerikanske marked og på fællesmarkedet. Det er således en ordning, der har direkte indflydelse på handelen med kontorudstyr.
- 41 Det omhandlede program vil sikkert på langt sigt, gennem producenternes og forbrugernes faktiske adfærd, kunne få en gunstig indvirkning på miljøet som følge af den reduktion af energiforbruget, som det vil afføde. Der er imidlertid kun tale om en indirekte indvirkning, som ligger ude i fremtiden, i modsætning til den indvirkning på handelen med kontorudstyr, som er direkte og umiddelbar.
- 42 Desuden — selv om det er ubestridt, at det amerikanske Energy Star-program blev udarbejdet for at fremme udbuddet af og efterspørgslen efter energieffektive produkter og dermed at fremme energibesparelser, og selv om programmets udvidelse til Fællesskabet sikkert vil bidrage til virkeliggørelsen af samme formål — forholder det sig ikke desto mindre således, at der ikke i selve Energy Star-aftalen er fastsat nye krav til energieffektivitet. Aftalen indebærer reelt set blot, at de specifikationer, der oprindeligt blev vedtaget af US EPA, skal anvendes på såvel det amerikanske som det europæiske marked, og at ændringer af disse specifikationer skal aftales mellem de to aftaltparter.
- 43 Det må derfor fastslås, at Energy Star-aftalens handelspolitiske formål er det fremherskende formål, således at afgørelsen om dens godkendelse skulle have været truffet under henvisning til artikel 133 EF, sammenholdt med artikel 300, stk. 3, EF.

- 44 Den omstændighed, at der ikke er pligt til at deltage i Energy Star-mærkningsprogrammet, giver ikke anledning til at drage denne konklusion i tvivl. Aftalen får ikke af den grund en mindre direkte indflydelse på samhandelen i relation til kontorudstyr, idet handelen for producenterne lettes, og idet forbrugerne får mulighed for at vælge produkter, der har et mindre energiforbrug.
- 45 Som generaladvokaten har anført i punkt 62 i forslaget til afgørelse, fremgår det desuden klart af aftalen om tekniske handelshindringer, der er et bilag til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, som er godkendt på Fællesskabets vegne, for så vidt angår de områder, der henhører under dets kompetence, ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 (EFT L 336, s. 1), at bestemmelser om mærkning, hvis overholdelse er frivillig, kan udgøre hindringer for den internationale handel.
- 46 Den omstændighed, at traktatens bestemmelser om politikken på miljøområdet er valgt som retsgrundlag for vedtagelsen af interne retsakter, såsom forordning nr. 880/92 og nr. 1980/2000, er ikke tilstrækkelig til at godtgøre, at den samme hjemmel også skal anvendes ved godkendelsen af en international aftale, der har et lignende formål. Det bemærkes i denne forbindelse blot, som det ligeledes er anført af generaladvokaten i punkt 78 i forslaget til afgørelse, at artikel 133 EF, der omhandler udenrigshandel, under ingen omstændigheder kan anvendes som retsgrundlag for en foranstaltning, der udelukkende har indvirkning på samhandelen inden for Fællesskabet. Når bestemmelserne mere præcist vedrører gennemførelsen af det indre marked, er det i givet fald artikel 95 EF, der finder anvendelse. Rådets direktiv 92/75/EØF af 22. september 1992 om angivelse af husholdningsapparaters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede vareoplysninger (EFT L 297, s. 16) blev i øvrigt vedtaget under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A (efter ændring nu artikel 95 EF).

- 47 Den omstændighed, at visse medlemsstater har vedtaget deres egne miljømærker, forhindrer ikke, at Energy Star-aftalen anses for en handelspolitisk foranstaltning, som omhandlet i artikel 133 EF, og dermed hører under et område, hvor Fællesskabet har enekompetence. De miljømærker, som medlemsstaterne har vedtaget, og som Rådet har lagt vægt på, berører nemlig ikke Fællesskabets udenrigshandel.
- 48 Det må på baggrund heraf fastslås, at Rådet burde have henvist til artikel 133 EF, sammenholdt med artikel 300, stk. 3, EF, som retsgrundlag for afgørelsen om indgåelse af Energy Star-aftalen på Fællesskabets vegne.
- 49 Under disse omstændigheder og under hensyn til, at der i retsakten til indgåelse af aftalen som eneste retsgrundlag var henvist til artikel 175, stk. 1, EF, sammenholdt med artikel 300, stk. 2, første afsnit, første punktum, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, EF, bør afgørelse 2001/469 annulleres.

Sagens omkostninger

- 50 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Rådet har tabt sagen, bør det pålægges det at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

- 1) Rådets afgørelse 2001/469/EF af 14. maj 2001 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr annulleres.

- 2) Rådet for Den Europæiske Union betaler sagens omkostninger.

Wathelet

Edward

La Pergola

Jann

von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. december 2002.

R. Grass

M. Wathelet

Justitssekretær

Formand for Femte Afdeling